

10

„Tohle je začátek konce,“ předpovídá Julie další den v jídelně.
„Za chvíli nás vyhoděj všechny.“

„Nesmíš pořád každýho tak strašit,“ odvětlí Sjaan podrážděně.

Mezi ženskými panuje neklid, už od rána. To, co bylo léta stejné – Wannesova přítomnost v pecárně –, najednou jen tak zmizelo. Rodina se zmenšila.

Tázavě se dívají na Arku Narovského, který se diskuze neúčastní a oknem zírá ven, čelisti pevně přitisknuté k sobě. To jen posiluje jeho zjev, stejně jako se zpevní ruka, když se zatne v pěst. Ženské si mezi sebou špitají: „Určitě myslí na válku.“ Napůl doufají, že je uslyší, že na to něco odpoví. On to však neudělá, takže dál klevetí o Wannesovi.

„Vůbec se nedivím, že ho vyhodili.“

„Přesně, pořád s flaškou v ruce.“

„A nepříjemnej.“

„Pozor, dřív ne. Tehdy byl normálně milej.“
„Od tý doby, co tady dělám já, tak ne. Vždycky jsem se ho bála.“
„Já taky.“
„A smrděl.“
„Chlastem.“
„Potem.“
„Ale nejvíc chlastem.“
„A občas močí.“
„Kristepane.“
„Taky zapomínal.“
„Je zázrak, že ještě nepodpálil fabriku. Jednou se vracel zpátky, protože zapomněl vypnout pec.“
„Nekecej!“
„Jednou jsem ho viděla pít z placatky. Když si toho všimnul, začal na mě ječet.“
„Na mě taky.“
„Vy všichni děláte, jako by to byl příšernej chlap.“
„Byl, jakej byl.“
„Přesně.“
„Je to osobní tragédie.“
„A určitě přijdou další výpovědi.“
„Ach jo, už toho fakt nech, ženská.“
„Tolik chlastat. Celej den nedělal nic jinýho.“
„Často po mně čuměl na chodbě...“
„Kdybysme ti to měly věřit, tak po tobě čumí každej.“
„Je to pro něj smutný, ale vážně je lepší, že ho vyhodili.“
„Přesně.“

Po celou dobu se Arka dívá z okna jídelny ven. Neptají se ho, co vidí, ani jestli chce něco říct. Nakonec se otočí a řekne: „Hlupáci hloupí.“

Zní to přátelsky a lehce.

Gertička se tomu v každém případě musí zachichotat, a to funguje nakažlivě. Další ženy se taky začnou smát.

„Wannes je jeden z nás,“ povídá Arka.

Ačkoli v továrně pracuje teprve krátce, to „nás“ z jeho úst zní překvapivě přirozeně.

„Je zrovna takový jako my,“ pokračuje. „A ředitel s ním ne-jedná čestně. Musíme se ho zastat, protože když to neuděláme my...“

„Tak kdo...“ doplní Sjaan.

„Přesně!“ řekne Arka. „Přesně!“

Jeho ruka mezitím sklouzla do kalhot, prostě se mu to stává.

„Nesahat!“ křikne Baculatá Gerda. Také Arku poslouchá, ale z jejích hlubokých povzdechů je patrné, že ne se vším souhlasí.

„Nech už toho vzdychání,“ prohlásí Sjaan po chvíli. „Nebo snad rodíš? Sotva Arku slyším.“

Moc jí toho neuniklo, Arka opakuje stále totéž: že je Wannes jedním z nich, že se za něj musí postavit. Potom řekne, a to je nové: „Když si nedáme pozor, za chvíli přijdeš o práci ty.“ A ukáže na Sjaan, která se na něj polekaně podívá. A potom našťvaně, jako by to byl on, kdo ji připraví o práci.

„Nebo ty,“ řekne. Prst natažený směrem k Patrickovi. „Nebo ty.“ Gertička.

„Přesně!“ volá Julie. „Tak to je.“

A znovu hluboký povzdech Baculaté Gerdy, jenže se ztratí v ohlušujícím přitakávání celé kantýny.

Tak jednoduché to je, tak rychle to jde. Arka řekne, aby byli proti Wannesově výpovědi, a tak jsou taky proti. Pár lidí ještě bude pro, pár jich nebude mít žádný názor, většina je však proti. I Patrick je proti. Vždycky se staví do opozice, ale když přijde na lámání chleba, připojí se k ženským, o něco rychleji, než by prospívalo jeho reputaci ve výrobě.

Baculatá Gerda pořád přechází po jídelně. „Lidi,“ zkouší. „Zůstaňme v klidu. Ředitel má pravdu, ne? Wannes už měsíce nepracuje tak, jak by měl.“ Oni ji ale neposlouchají, mají oči jenom pro Arku Narovského.

„Wannes patří mezi nás,“ křičí Patrick.

„Jo, pracuje ve fabrice dýl než všichni ostatní,“ připojí se k němu Julie.

Arka povídá: „Musíme něco udělat.“

„Ale co?“ ptají se tiché dámy.

„Stávkovat,“ prohlásí Arka rozhodně.

„Lidi, v klidu,“ zvolá Baculatá Gerda.

„Stávkovat, jo,“ opakuje Patrick přeskakujícím hlasem. „Jdem za ním do kanceláře.“

Mezitím všichni vstali. Gertička povídá: „To je teda vzrůšo. Stávkovat.“ Usměje se na Patricka, on jí však úsměv neoplatí. Nejprve se dívá nevrle a ani ne za pět vteřin rozčileně. Ještě několikrát vykřikne: „Stávkovat!“

Plameny nejprve přeskočí z pohovky na koberec, potom na závěsy a na skříň a než se člověk naděje, hoří celý dům. Tak

přeroste nespokojenost Patricka a Julie a Sjaan v rozčilení téměř všech ostatních. Je to nespokojenost, která se léta schovávala mezi krabicemi s vaflemi. Rostla s každou vaflí, co sklouzla po pásu. Nespokojenost, o níž se téměř nemluví a jež nyní vystrčila ostré drápy, které popadnou vše, co můžou.

Baculatá Gerda mezitím vyklouzne a jde do kanceláře ředitele. Arka Narovski stojí uvolněně mezi ženskými, ruce v kapsách, známka klidu.

Vedle něj vykukuje Julie jako vyšlehaná šlehačka.

„Kde je ředitel?“ ptá se. „Určitě zas v luftě na nějaký schůzce se zákazníkem?“

Jenže ředitel sedí normálně nahoře v kanceláři, vydychává se po práci u pece.

Julie nikdy nechodila kolem horké kaše ohledně toho, že se s Wannem nemusí, víc než jednou ho nazvala nespolehlivým násoskou. Ale teď vykřikuje, že nesmí dostat výpověď. Nepřestane s tím, dokud si slovo nevezme Arka.

„Všichni jsme jako Wannes,“ povídá. „Takže když dostane výpověď on, proč ne my?“

Ženské souhlasně přizvukují.

Ráno chodí včas, nikdy nejsou opilé. Až na Makedonku, která dávno odešla, v práci nikdy neusínají. Zatímco na spícího Wannese už někde v továrně někdy narazily všechny. Nikdo si ani zdaleka nedovolí tolik co Wannes.

„Wannes je malý človíček,“ pokračuje Arka dál. „Někdo, kdo se celý život přetahuje s těmi nahoře. Tak jako my.“

„Přesně!“ křičí Julie.

Pak se do jídelny vrátí Baculatá Gerda. „Poslouchejte chvíli,“ začne.

Nikdo ji však neposlouchá. Slovo má někdo, kdo říká ty správné věci, kdo říká to, co by oni sami chtěli říct. Mluví jasně a jednoduše, aby ho slovo od slova mohli vnímat. Necílí na jejich hlavy, ale na jejich srdce.

„Mohla bych něco říct?“ ptá se Baculatá Gerda a až potom se na ni ženské podívají.

„Byla jsem u ředitele a on odmítá dát Wannesovi ještě jednu šanci. Ptala jsem se ho na to, vážně. Jenže nebudu škemrat. Řekla jsem mu, že chcete, aby zůstal, že jste rozzlobený. Má teď moc práce, ale zejtra brzo ráno kvůli tomu budem mít zvláštní schůzi. Začne v deset.“

„Zbabělec!“ zvolá Patrick.

Ženské se podívají na Arku Narovského. Ten řekne: „Pověz velkému šéfovi, že teď jdeme domů, Gerdo. A zítra stávkujeme.“ Výhruzně k tomu dodá: „Ještě jsme s ním neskončili.“